

**RAPORTUL
PRIVIND ACTIVITATEA
INSPECTORATULUI DE STAT AL MUNCII
PENTRU ANUL 2023**

Conform art. 13 din Legea nr.140-XV din 10 mai 2001
privind Inspectoratul de Stat al Muncii

APROBAT

prin Ordinul nr. 51-a din 27 iunie 2024

Director Cătălin ȚACU

Digitally signed by Țacu Cătălin
Date: 2024.06.27 18:30:22 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

str. Miron Costin, nr. 17/2,
mun. Chișinău
Republica Moldova
tel/fax: 022 434651
e-mail: dtehnoinsp@im.gov.md
web: ism.gov.md

Cuprins:

I. Introducere

II. Schimbări aduse în 2023

- 2.1 Reorganizarea instituției și reforma de combatere muncii nedecarate
- 2.2 Campania de recrutare a inspectorilor de muncă "Superputerea ta"
- 2.3 Lansarea Campaniei de inspecție "Trecem pe Alb"

III. Profil organizațional și structura organizatorică a Inspectoratului de Stat al Muncii

IV. Pregătirea și perfecționarea profesională a personalului

V. Alocarea mijloacelor financiare

VI. Cadrul legal aferent activității de inspecție în domeniul muncii

- 6.1 Cadrul legal de reglementare a activității Inspectoratului de Stat al Muncii
- 6.2 Propuneri și modificări ale actelor normative

VII. Inspectoratul de Stat al Muncii – autoritate cu atribuții de control în domeniul muncii, securității și sănătății în muncă

- 7.1 Misiuni și responsabilități
- 7.2 Activitatea de inspecție

Acțiuni de control

Restanțe salariale și neachitarea altor categorii de plăți

Munca nedecarată

Munca Persoanelor cu dizabilități în anul 2023

Examinarea petițiilor

Activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii în raport cu agențiile private de plasare în câmpul muncii a cetățenilor RM în străinătate

Accidente de muncă

Evidența contractelor colective

Evidența muncii zilierilor

Acțiuni de sensibilizare, informare și consultare

Resurse de timp consumate în activitate

VIII. Concluzii

I. Introducere

Raportul anual de activitate al Inspectoratului de Stat al Muncii este realizat conform Legii 140/2001 și Convenției 81/1947 a Organizației Internaționale a Muncii. Inspectoratul are misiunea de a coordona și exercita controlul în domeniul relațiilor de muncă, securității și sănătății în muncă, și supravegherea agențiilor private implicate în plasarea cetățenilor moldoveni în străinătate. Acesta controlează aplicarea legilor, oferă informații angajatorilor și salariaților, raportează deficiențele autorităților competente și propune modificări legislative. Scopul principal este monitorizarea respectării legilor de către angajatori, protejarea salariaților și combaterea muncii nedeclareate prin creșterea conștientizării consecințelor negative ale acestui fenomen.

II. Schimbări aduse în 2023

2.1 Reorganizarea instituției și reforma de combatere a muncii nedeclareate

Reorganizarea Inspectoratului de Stat al Muncii (ISM) a început în 2022 cu o revizuire amplă a proceselor operaționale existente, având ca scop optimizarea acestora. În acest sens:

- Prin Hotărârea Guvernului nr. 725 din 26.11.2022 au fost operate modificări la Hotărârea Guvernului nr. 788/2013 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului de Stat al Muncii fiind aprobată o *nouă structură a ISM* prin crearea de noi departamente în baza priorităților instituționale și optimizarea numărului de inspectori.
- Urmare a reorganizării și reconfigurării structurii organizatorice au fost ajustate funcțiile unor subdiviziuni și au fost create 3 subdiviziuni noi:
 - **Direcția consultanță și asistență informațională**, cu scopul de a profesionaliza și să standardiza activitatea de consultanță;
 - **Direcția suport controale în domeniul combaterii muncii nedeclareate, securității și sănătății în muncă și raporturilor de muncă**, dedicată să ofere suport metodologic inspectorilor de muncă din subdiviziunile structurale ale ISM în vederea sporirii eficienței controalelor tematice și capacității inspectorilor în domeniul combaterii muncii nedeclareate, sub declarate și achitării salariilor în plic;
 - **Serviciul audit intern**, destinat supravegherii punerii în aplicare a sistemului de management și a procedurilor interne.
- ISM și-a consolidat eforturile pentru îmbunătățirea capacității de a-și îndeplini mandatul de control, prin modernizare și reorganizare. Pentru a atinge aceste obiective, ISM a introdus noi standarde și proceduri pentru inspecții, monitorizare și raportare. Aceste proceduri au fost standardizate pentru a asigura consistență și transparență în toate activitățile desfășurate de inspectori.
- Pentru dezvoltarea relațiilor de parteneriat social, reprezentanții Inspectoratului de Stat al Muncii au participat activ la ședințele Comisiei Naționale pentru Consultări și Negocieri Colective în cadrul cărora au fost discutate aspecte ce țin de:
 - modificarea Codului Muncii,
 - respectarea convențiilor colective (nivel național), a convențiilor colective (nivel ramural)
 - a contractelor colective de muncă;
 - evoluția ocupării informale (muncii nedeclareate) măsuri realizate și impact;
 - situația în domeniul securității și sănătății în muncă

În vederea aprofundării cooperării cu mediul de afaceri, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Inspectoratul de Stat al Muncii au organizat ședințe de lucru cu reprezentanții mediului de afaceri, în cadrul cărora au fost discutate aspecte ce țin de integritatea inspectorilor, de canale de raportare a abuzurilor, dezvoltarea unui Ghid al angajatorului care să răspundă la principalele întrebări care apar în interacțiunea cu Inspectoratul de Stat al Muncii și revizuirea listelor de verificare în domeniul muncii nedeclarate.

Totodată, prin Legea nr. 355 din 22.12.2022 pentru modificarea unor acte normative (combaterea muncii nedeclarate), au fost operate modificări legislative. Acestea presupun:

- **permiterea controalelor inopinate** în cazul deținerii informațiilor/indicilor privind utilizarea muncii nedeclarate, achitarea salariului sau altor plăți fără reflectarea acestora în evidența contabilă, privind traficul de ființe umane sau exploatarea în muncă la angajatori (în vigoare din 01.03.2023);
- **abilitarea ISM** cu dreptul de a aplica sancțiuni directe pentru cazurile de muncă nedeclarată (în vigoare din 01.iulie 2023);
- **posibilitatea de constatare** prin metode indirecte a utilizării muncii nedeclarate;
- **îmbunătățirea comunicării între ISM și Serviciul Fiscal de Stat (SFS)** privind cazurile de muncă nedeclarată și sub declarată prin informarea în termen de 10 zile din momentul constatării în activitatea angajatorului a utilizării muncii nedeclarate și sub declarate în vederea întreprinderii măsurilor de conformare benevolă sau forțată.

2.2 Campania de recrutare a inspectorilor de muncă “Superputerea ta”

În vederea implementării cu succes a reformei de combatere a muncii informale și reorganizării ISM, MMPS în colaborare cu ISM și susținerea Organizației Internaționale a Muncii (OIM) au lansat la 05.04.2023 campania de recrutare a inspectorilor de muncă “Superputerea ta”, în cadrul căreia tinerii au fost îndemnați să se alăture echipei ISM, să contribuie la schimbarea lucrurilor spre bine, să dea un nou suflu instituției și să contribuie la protejarea drepturilor și siguranței angajaților, la combaterea muncii nedeclarate și subdeclarată și achitării salariilor în plic.

Rezultatul a fost unul remarcabil: au fost recepționate aproximativ 380 de aplicații depuse de tineri dornici de a se alătura echipei ISM. Dintre ei, 20% din aplicanți au absolvit facultatea în Uniunea Europeană (România), iar din punct de vedere al studiilor, 50% dintre cei recrutați au pregătire juridică, restul având studii în economie sau inginerie. Au fost selectați prealabil 46 de candidați pentru a participa la concursul pentru ocuparea funcțiilor vacante din cadrul ISM. Urmare a desfășurării concursului, au fost angajate 21 persoane din care 8 funcționari publici debutanți, care la 28 decembrie 2023 au fost confirmați în funcția publică și au depus jurământul în conformitate cu prevederile legale. 56% din inspectorii angajați sunt femei, ceea ce contribuie la o compoziție de gen echilibrată.

Cu suportul partenerilor de dezvoltare (Consiliul Europei, Organizația Internațională a Muncii și Uniunea Europeană), inspectorii de muncă au beneficiat de formare inițială și continuă în perioada mai-noiembrie 2023. Cursurile au acoperit unele din următoarele subiecte:

- Noua legislație în domeniul dreptului muncii, 29-31 mai 2023;
- Echilibrul în relațiile de muncă din Republica Moldova prin competență, integritate și profesionalism, 18-21 iulie 2023;
- Sistemul de tratate al Cartei sociale europene și al Comitetului European al Drepturilor Sociale în ceea ce privește drepturile sociale ale muncii, 11-14 septembrie 2023;
- Consolidarea abilităților de comunicare eficace pentru inspectorii de muncă, 26-27 septembrie 2023;
- Consolidarea inspectorilor de stat pe probleme de integritate în conformitate cu standardele europene, 11-12.10.2023
- Formarea pentru inspectorii de stat ai muncii cu privire la aplicarea sancțiunilor pentru munca nedeclarată și sub declarată, 02.11.2023

2.3 Lansarea Campaniei de inspecție “Trecem pe Alb”

Începând cu 30 octombrie 2023, Inspectoratul de Stat al Muncii a inițiat prima campanie de controale inopinate privind munca nedeclarată, sub genericul “Trecem pe Alb”. Scopul campaniei a fost identificarea muncii nedeclarate, informarea, conformarea angajaților și repunerea salariilor în drepturi (pentru detalii și rezultatele preliminare ale Campaniei se poate vedea Capitolul 7.2

III. Profil organizațional și structura organizatorică a Inspectoratului de Stat al Muncii

Inspectoratul de Stat al Muncii este o autoritate administrativă subordonată Ministerului Muncii și Protecției Sociale, care potrivit prevederilor Legii nr.140/2001, *asigură aplicarea dispozițiilor actelor normative în domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă, abilitată cu dreptul de a exercita control de stat în domeniile respective de activitate*, precum și asupra activității agenților private și a intermediarilor nelicențiați.

În subordinea Inspectoratului de Stat al Muncii se află 10 inspecții teritoriale de muncă, subdiviziuni fără personalitate juridică, funcționând pe întreg teritoriul țării, cu sediile la Bălți, Cahul, Călărași, Căușeni, Chișinău, Cimișlia, Drochia, Edineț, Orhei și UTA Găgăuzia.

Personalul aparatului central și al inspecțiilor teritoriale de muncă ale Inspectoratului de Stat al Muncii este format din inspectori de muncă și din alți specialiști, care sunt funcționari publici, precum și din personal auxiliar. În calitate de funcționari publici, inspectori de muncă beneficiază de stabilitate în funcție și independență față de orice schimbare guvernamentală și orice influență neprevăzută din afară, și din personal de deservire tehnică și personal auxiliar.

Încadrarea în Inspectoratul de Stat al Muncii se efectuează în modul stabilit în legislație (Legea 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public), pe baza aptitudinilor/capacității candidaților de a îndeplini sarcinile care le vor fi puse în seamă. Funcția de inspector de muncă poate fi ocupată de persoane cu studii universitare de licență absolvite cu diplomă, respectiv studii superioare de lungă durată absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă în domeniile fundamentale: științe ingineresti, științe juridice, științe economice. În exercitarea atribuțiilor legale, inspectori de muncă sunt investiți cu exercițiul autorității publice, beneficiind de protecție în condițiile legii.

Structura de personal la data de 31 decembrie 2023

Instituția	Nr. de posturi		Nr. de inspectori de muncă ocupate (inclusiv conducere)		Alte categorii de personal ocupate	
	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2022	Anul 2023
Inspectoratul de Stat al Muncii	25	26	8	8	10	9
ITM-uri	79	58	65	55	-	-
Total	104	84	73	63	10	9

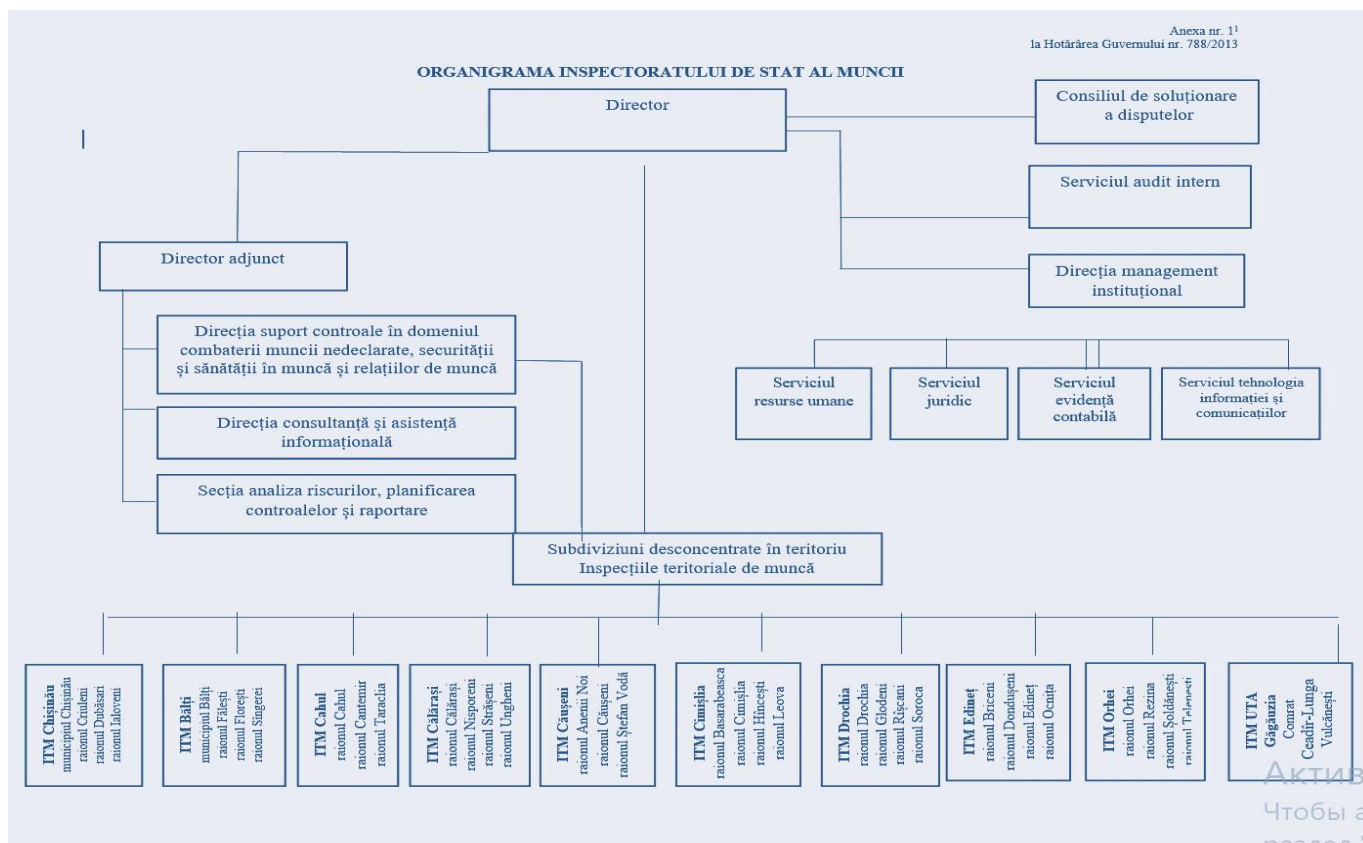
În Aparatul central activează:

Nr. or.	Statutul funcției	Nr. de inspectori de muncă ocupate (inclusiv conducere)			Nr. de inspectori de muncă ocupate (inclusiv conducere)		
		2022			2023		
		total	bărbați	femei	total	bărbați	femei
1.	demnitate publică	-			1	1	
2.	funcționari publici conducere	7	4	3	5		5
3.	funcționari publici execuție	11	5	6	11	3	8
4.	unitate personal auxiliar	1		1	1		1

În Inspecțiile Teritoriale de Muncă activează:

Nr. or.	Statutul funcției	Nr. de inspectori de muncă ocupate (inclusiv conducere)			Nr. de inspectori de muncă ocupate (inclusiv conducere)		
		2022			2023		
		total	bărbați	femei	total	bărbați	femei
1.	funcționari publici conducere	11	10	1	9	6	3
2.	funcționari publici execuție	54	42	12	46	34	12

Organigrama Inspectoratului de Stat al Muncii

IV. Pregătirea și perfecționarea profesională a personalului

Pentru a asigura dezvoltarea competențelor și performanțelor profesionale ale personalului din Inspectoratul de Stat al Muncii, în cursul anului 2023, au participat la programe de perfecționare profesională 65 salariați (10 din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii și 55 din cadrul inspectoratelor teritoriale de muncă). Dintre aceștia, 60 sunt inspectori de muncă, iar 5 sunt alte categorii de personal. Programele de perfecționare profesională la care au participat funcționarii publici din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii și inspectoratelor teritoriale de muncă sunt:

- Instruire cu privire la hărțuirea sexuală la locul de muncă - 25 de participanți, inspectori de muncă de execuție și de conducere;
- Instruire "Cadrul legal și internațional privind inspecția muncii" – 49 de participanți, inspectori de muncă de execuție și de conducere;
- Team building – 53 de participanți, inspectori de muncă de execuție și de conducere;
- Exercițiul național de instruire bazat pe stimulări în domeniul traficului de persoane – 4 participanți, inspectori de muncă de execuție și de conducere;
- "Asigurarea climatului de integritate instituțională și profesională în cadrul ISM. Respectarea regimului juridic al averii și intereselor personale" – 55 de participanți, inspectori de muncă de execuție și de conducere;

- "Aspecte de integritate pentru inspectorii de muncă" – 48 de participanți, inspectori de muncă de execuție și de conducere;
- Training privind aplicarea sancțiunilor – 46 de participanți, inspectori de muncă de execuție și de conducere;
- "Promovarea muncii decente prin integrarea dimensiunii de gen și de nediscriminare în cadrul activității ISM" – 16 participanți, inspectori de muncă de execuție și de conducere;
- "Utilizarea datelor pentru dezvoltarea politicilor" - 52 de participanți, inspectori de muncă de execuție și de conducere;

Organizatorii de programe de formare profesională a funcționarilor publici pentru aparatul propriu central al ISM și a inspectoratelor teritoriale de muncă au fost:

- Consiliul Europei pentru Moldova;
- Misiunea OSCE în Republica Moldova;
- Cancelaria de Stat;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- Centrul Național Anticorupție;
- Autoritatea Națională de Integritate;
- Proiectul EU4 Gender Equality Held Desk.

V. Alocarea mijloacelor financiare

Bugetul aprobat pentru activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii în anul **2023** constituie **22.039.5** mii lei, care a fost utilizat corespunzător. În raport cu anul **2022** bugetul aprobat al Inspectoratului a crescut cu **11.4 %**.

o	Categorია	Anul 2022			Anul 2023		
		Aprobat	Plan precizat	Executat	Aprobat	Plan precizat	Executat
I	Finanțare de la buget	19 793.6	20 155.0	18 756.4	22 039.5	24 092.7	22 237.4
1	Remunerarea muncii	12 675.5	12 549.8	11 590.6	15 063.4	12 757.1	12 548.1
2	Contribuțiile de asigurare sociale de stat obligatorii	3 197.4	3 483.5	3 369.5	3 410.7	3 963.2	3 637.1
3	Servicii informaționale	146.4	146.4	130.7	145.8	145.8	120.8
4	Servicii de telecomunicații	83.6	83.6	53.4	83.6	83.6	50.4
5	Servicii de locațiune	900.0	900.0	796.7	1 052.0	1162.0	969.5
6	Servicii de transport	96.0	94.8	93.1	106.0	106.0	104.5

7	Servicii de reparații curente	250.0	247.9	228.7	375.0	325.0	198.5
8	Deplasări de serviciu în interiorul țării	40.0	38.0	17.0	40.0	39.8	26.0
9	Servicii poștale	6.0	3.2	1.9	6.0	5980	2.9
10	Servicii neatribuite altor aliniate	0.0	4.8	4.8	130.5	2.1	1.9
11	Indemnizații la încetarea acțiunii contractului de muncă	80.0	80.0	51.1	80.0	4282.0	3537.0
12	Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă achitate din mijloacele financiare ale angajatorului	120.0	120.0	91.1	120.0	120.1	90.5
13	Alte prestații sociale ale angajatorilor	0.0	201.0	195. 0	0.0	0.0	0.0
14	Taxe, amenzi, penalități și alte plăți obligatorii	0.0	3.3	3.3	0.0	0.0	0.0
15	Rambursarea alocațiilor din anii precedenți	0.0	0.0	- 493. 0	0.0	0.0	0.0
16	Procurarea mașinilor și utilajelor	235.0	145.7	145, 7	150.0	40.0	39.7
17	Procurarea mijloacelor de transport	720.0	857.6	857, 6	0.0	0.0	0.0

18	Procurarea uneltelor și sculelor inventarului de producere și gospodăresc	50.0	0.0	0.0	30.0	0.0	0.0
19	Procurarea combustibilului, carburant lubrifiant	900.8	922.2	854,9	900.0	773.0	641.1
20	Procurarea pieselor de schimb	156.0	170.1	169.9	186.0	86.0	75.7
21	Materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou	83.8	78.2	78.2	124.0	124.0	122.4
22	Procurarea accesoriilor de pat, îmbrăcăminte, încălțăminte	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
23	Procurarea altor materiale		24.8	23.6	36.5	77.1	71.1

În decembrie 2023, salariile inspectorilor au fost majorate cu 58%. În conformitate cu noul regulament, ISM și-a adaptat politicile și a introdus un bonus lunar de performanță de 20 % din salariul inspectorilor.

Inspectoratul de Stat al Muncii a achiziționat 8 vehicule noi în 2023 - un sfert din totalul său. Tot în 2023, Inspectoratul de Stat al Muncii a fost dotat cu 3 autoturisme de serviciu cu titlu gratuit de marca Dacia Duster în valoare de 1.170.0 mii lei, prin intermediul Ministerului Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, fiind finanțate de către United Nations High Commissioner for Refugees, conform memorandumului de colaborare și scrisorii de donație. La finele anului 2023 ISM deține în gestiune 36 autoturisme de serviciu (10 marca VAZ, 1 autoturism de marca Skoda Octavia, 1 autoturism Dacia Stepway, 21 autoturisme de marca Dacia Logan și 3 autoturisme de marca Dacia Duster.

În anul 2023, pentru prima dată de la fondarea instituției, Inspectoratul de Stat al Muncii a atras fonduri externe pentru modernizarea sa. Cu suportul Uniunii Europene, Consiliului European, Băncii Mondiale, Guvernului Elveției și Organizației Internaționale a Muncii, inspectoratul va beneficia de un sediu nou și modern, de utilaje tehnice (mașini, camere de corp, echipamente), de instruirii în țară și peste hotare și de expertiză externă.

VI. Cadrul legal aferent activității de inspecție în domeniul muncii

6.1 Cadrul legal de reglementare a activității Inspectoratului de Stat al Muncii

Cadrul normativ privind competența Inspectoratului de Stat al Muncii se definește prin:

- Cadrul legal de reglementare a activității de inspecție în domeniul muncii (organizare, obiective, atribuții, proceduri, instrumente, mecanisme, funcționare);
- Cadrul legal aflat în incidența controlului în domeniul muncii.

La rândul său, acestea au fost divizate în câte două categorii – „Acte internaționale” și „Acte naționale”. Categoria actelor internaționale a fost constituită din declarații, directive, convenții, ratificate de Parlamentul Republicii Moldova, recomandări și protocoale, iar categoria actelor naționale reprezintă legi, hotărâri de guvern, regulamente și alte reglementări, emise în Republica Moldova.

Structura și componentele cadrului legal aferent Inspectoratului de Stat al Muncii este reprezentată în anexa nr. 1

6.2 Propuneri și modificări ale actelor normative

Pe parcursul anului 2023, Inspectoratul de Stat al Muncii a informat Ministerul Muncii și Protecției Sociale despre deficiențele în desfășurarea activităților de inspecție, precum și în aplicarea legislației muncii, securității și sănătății în muncă. În vederea realizării Programului de activitate pentru anul 2023, Inspectoratul de Stat al Muncii și-a adus contribuția la coordonarea, promovarea și modificarea unor norme din legislația muncii și activității de control. În acest sens, reprezentanții Inspectoratului de Stat al Muncii au participat la ședințele grupului de lucru privind elaborarea proiectului de modificare a Codului

Muncii, legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Codului Contravențional, etc.

Pe parcursul anului 2023, în Republica Moldova au fost adoptate, modificate și completate acte normative aplicabile în domeniul muncii.

În domeniul raporturilor de muncă

- Legea nr. 336 din 08 decembrie 2022 pentru modificarea unor acte normative, prin care a fost completat cu articolele 97³ și 188¹ Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003;
- Legea nr. 353 din 22 decembrie 2022 pentru modificarea unor acte normative, prin care au fost introduse completări în art.76¹, art.124, art.126, art.141, art.114¹ -abrogat din Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003;
- Legea nr. 52 din 16 martie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prin care au fost introduse modificări în art.111 din Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003
- Legea nr. 74 din 31 martie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prin care au fost introduse modificări în art.1, art.5, art.10, art. 10 lit.f⁵-abrogat, art.31, art.199, art.386 din Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003, Lege 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii, art.55 din Codul contravențional;
- Legea nr. 170 din 22 iunie 2023 prin care au fost introduse modificări în art.111 din Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003

Legea nr. 112 din 11 mai 2023 pentru modificarea unor acte normative, prin care au fost introduse modificări în art.1, art.5, art.10, art. 10 lit.f⁵-abrogat, art. 31, art.199, art. 386, art. 9, art.42¹, art.45, art.48, art.53, art.55, art.60, art.78, art. 80¹, art.86, art.95, art.97¹, art.98, art.99, art.102, art.106, art.107, art.109, art.114, art.116, art. 117, art. 197¹, art.198, art.199, art.201, art.203, art.211², art.211⁴, art.292 din Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003;

- Legea nr.356 din 29 decembrie 2022 pentru modificarea art.5¹, art.10, art.12¹, art.17, art.20², art.27, Anexă nr.3, 6 din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- Legea nr.2 din 02 februarie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prin care au fost introduse completări în Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- Legea nr. 15 din 02 februarie 2023 pentru modificarea anexei nr. 3 la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar
- Legea nr.132 din 26.05.2023 pentru modificarea unor acte normative, la punctul 13 din note la tabelul 2 din anexa nr.3 la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- Legea nr.310 din 26 octombrie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prin care a fost modificată Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;

VII. Inspectoratul de Stat al Muncii – autoritate cu atribuții de control în domeniul muncii, securității și sănătății în muncă

În realizarea atribuțiilor sale, Inspectoratul de Stat al Muncii, la nivel național, a colaborat:

- cu instituții publice din alte domenii: Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției, Casa Națională de Asigurări Sociale;
- cu organizații ale partenerilor sociali: Confederația Națională a Sindicatelor din Republica Moldova, Confederația Națională a Patronatului din Moldova;
- alte autorități cu atribuții de control și autorități publice centrale.

7.1 Misiuni și responsabilități

Activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii pe parcursul anului de gestiune a fost orientată spre realizarea obiectivelor în conformitate cu Programul său de activitate pentru anul 2023, pentru realizarea indicatorilor de performanță din Planul de acțiuni pentru anul 2023 și prevederile cadrului legal de specialitate. Pentru asigurarea aplicării actelor normative din domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă au fost întreprinse activități de inspecție în vederea prevenirii și combaterii neconformităților din domeniul muncii și au fost desfășurate acțiuni de colaborare cu alte autorități cu atribuții de control de stat.

Conform cadrului legal, în realizarea misiunii sale Inspectoratul de Stat al Muncii exercită următoarele atribuții:

- a) analiza riscurilor, planificarea și controlul respectării de către angajatori a normelor de securitate și sănătate în muncă, a dispozițiilor actelor normative în domeniul raporturilor de muncă și în domeniul migrației de muncă;
- b) cercetarea, în modul stabilit de Guvern, a accidentelor de muncă;
- c) participarea la elaborarea și modificarea actelor normative, metodologiilor, instrucțiunilor, ghidurilor, recomandărilor metodice cu privire la aplicarea prevederilor actelor normative referitoare la raporturile de muncă, securitatea și sănătatea în muncă;
- d) prezentarea, după necesitate, Ministerului Muncii și Protecției Sociale a propunerilor de modificare a actelor normative în domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă;
- e) acordarea, la solicitare, a consultanței în mod gratuit și a asistenței metodologice în procesul de pregătire, instruire și informare a angajatorilor și salariaților, precum și a altor persoane interesate în aplicarea legislației în domeniul relațiilor de muncă, securității și sănătății în muncă;
- f) examinarea petițiilor de la persoane fizice și juridice;
- g) organizarea și efectuarea instruirii inițiale și continue a inspectorilor de muncă și verificarea cunoștințelor acestora la finele fiecărui curs de instruire;
- h) participarea, în cadrul Consiliului de soluționare a disputelor, la examinarea contestațiilor depuse de persoanele controlate împotriva acțiunilor și actelor inspectorului realizate în cadrul procedurilor de control de stat asupra activității de întreprinzător;
- i) examinarea contestațiilor depuse de persoanele controlate, de salariați și de alte persoane împotriva acțiunilor și actelor inspectorului realizate în cadrul procedurilor de control;
- j) colaborarea cu patronatele și sindicatele, în conformitate cu acordul comun al părților;
- k) colaborarea cu organele similare din alte state la realizarea prevederilor acordurilor internaționale în domeniul de competență;
- l) exercitarea altor atribuții prevăzute de actele normative.

Inspectoratul de Stat al Muncii asigură transparența și încrederea între cetățeni și funcționarii publici, oferind acces liber la informațiile de interes public prin pagina web și panourile informative din inspecțiile teritoriale.

În conformitate cu prevederile Codului administrativ au fost examinate petiții despre încălcarea cadrului legal din domeniul muncii, securității și sănătății în muncă parvenite de la cetățeni, din partea agenților economici și altor autorități publice. Au fost desfășurate acțiuni pentru prevenirea, combaterea și constatarea ilegalităților din domeniul muncii, inclusiv identificarea și combaterea muncii nedeclarate. Au fost derulate acțiuni de informare, consultare și sensibilizare a celor interesați.

În contextul respectării cadrului legal, au fost examinate corectitudinea întocmirii la nivel de unitate a contractelor colective de muncă și evidența lor. Au fost întreprinse măsuri de consolidare a capacităților profesionale ale inspectorilor de muncă.

7.2 Activitatea de inspecție

Acțiuni de control

Inspectoratul de Stat al Muncii cu subdiviziunile sale teritoriale, în anul 2023 a realizat 1.821 controale privind respectarea legislației și ale altor acte normative în domeniul muncii, din care 456 în domeniul raporturilor de muncă, 20 în domeniul securității și sănătății în muncă și 1.339 complexe (ambele domenii), 6 în domeniul migrației în muncă. Au fost întreprinse controale la unități cu un număr de 78.312 salariați, din care 44.947 femei, persoane cu dizabilități 961 și 45 minori. În sectorul public au fost efectuate 777 controale și în sectorul real – 1.044 controale. Din numărul total de controale: 967 constituie controale planificate, 853 controale inopinate.

Repartizarea numărului total de controale după domeniul de activitate se prezintă după cum urmează:

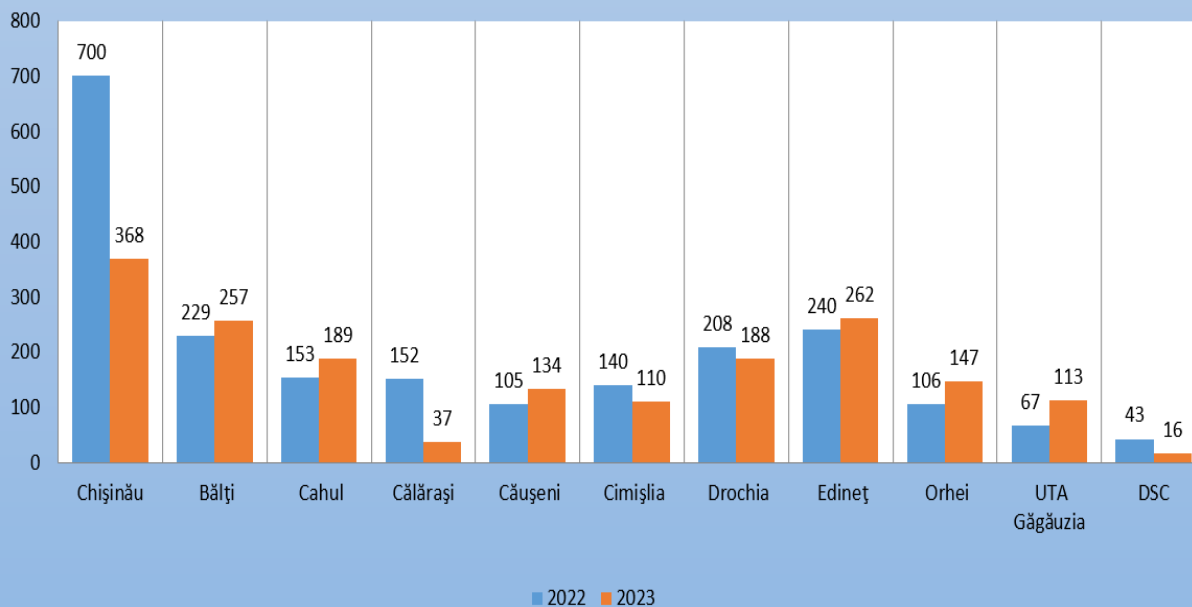
- 154 controale la unități ce desfășoară activități comerciale;
- 436 controale la instituții din domeniul învățământului;
- 206 controale la unități din agricultură, silvicultură și pescuit;
- 196 controale la unități ce prestează alte activități de servicii;
- 211 controale la instituții din domeniul administrației publice;
- 121 controale la unități din ramura industriei prelucrătoare;
- 143 controale la unități din ramura de transport;
- 61 controale la unități din domeniul sănătății;
- 115 controale la unități din ramura de construcție;
- 41 controale la unități din domeniul de cazare și alimentație publică;
- 20 controale la unități din domeniul producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat;
- 38 controale la unități din domeniul distribuției apei, salubritate, gestionarea deșeurilor și activități de contaminare;
- 7 controale la unități din domeniul industriei extractive;
- 18 controale la unități din domeniul artei activităților de recreere și agrement;
- 22 controale la instituții din domeniul serviciilor administrative și activități servicii suport;
- 1 control la unități ce prestează activități financiare și asigurări;
- 26 controale la unități din domeniul informații și comunicații;
- 3 controale la instituții din domeniul activităților profesionale, științifice și tehnice;
- 1 control la unitate din domeniul tranzacțiilor imobiliare
- 1 control la activități ale gospodăriilor casnice în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodăriilor casnice de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu.

Indicatorii referitori la activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii și la numărul controalelor efectuate de inspectorii de muncă sunt reflectați în anexele nr.1, nr.2, și nr.3 la prezentul Raport.

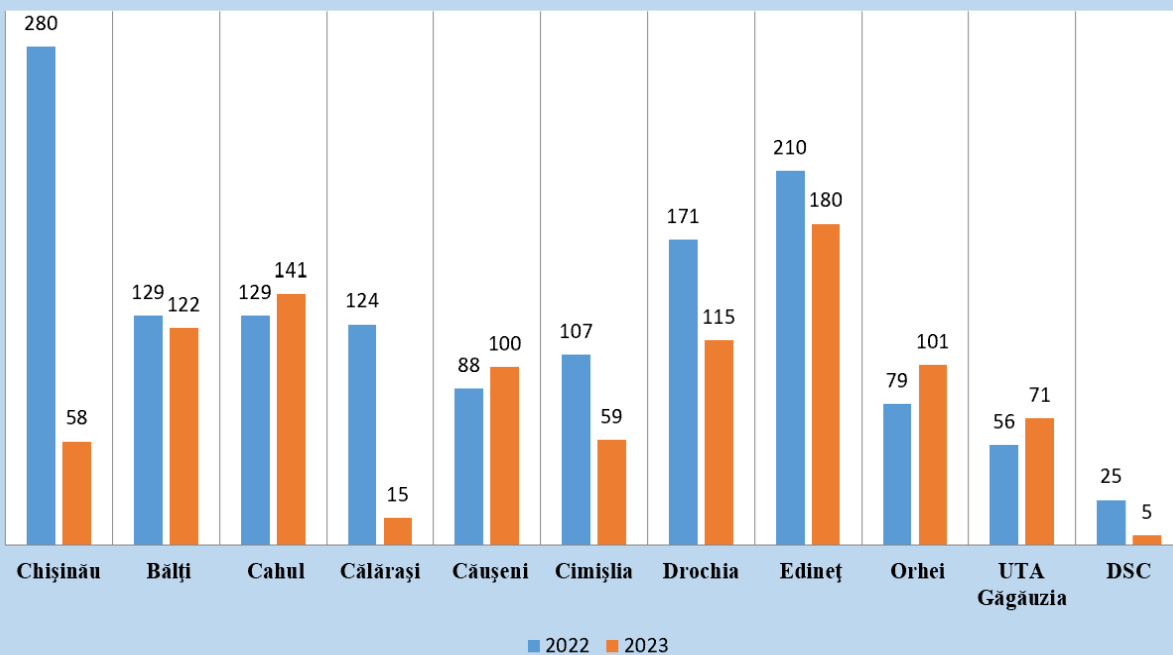
Prin prisma criteriilor de licențiere stabilite la art. 58 din Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, pe parcursul anului 2021 au fost efectuate 55 de verificări la întreprinderi care au solicitat de la Agenția Servicii Publice perfectarea licenței pentru activitatea legată de plasarea cetățenilor Republicii Moldova în câmpul muncii în străinătate.

Dinamica controalelor efectuate de subdiviziunile teritoriale

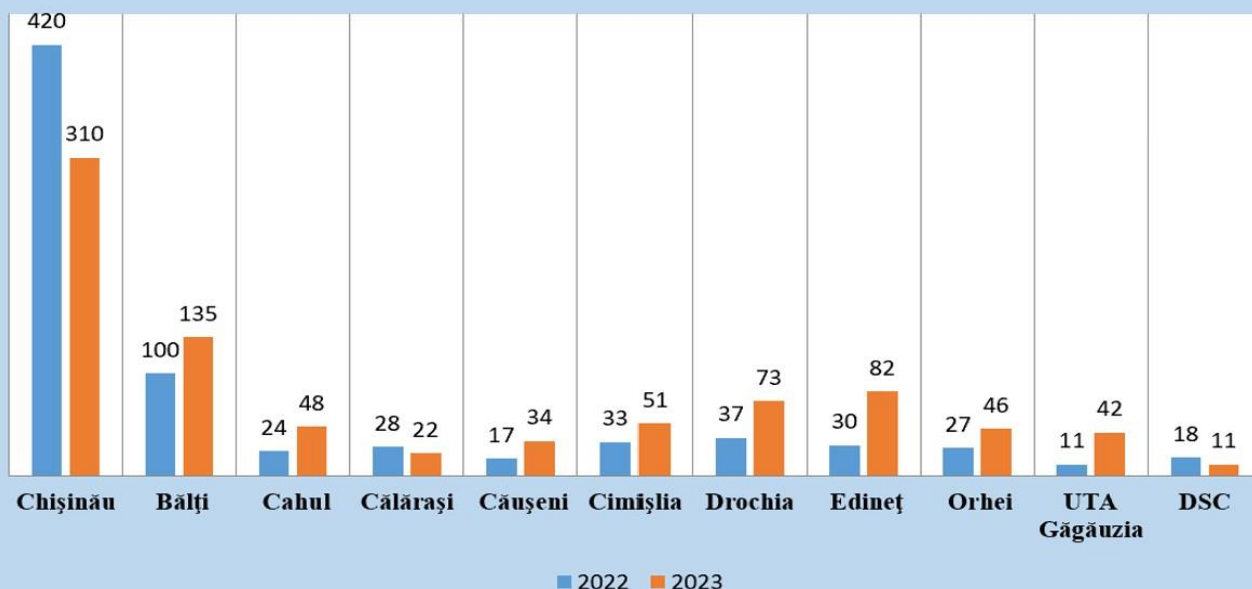

Dinamica controalelor planificate efectuate de subdiviziunile teritoriale

Dinamica controalelor inopinate efectuate de structurile teritoriale

Pentru încălcările minore constatate în cadrul controalelor au fost emise prescripții în conformitate cu prevederile Legii 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în baza cărora au fost recomandate și indicate modalitățile de înlăturare a încălcărilor.

Pentru încălcările grave, care cad sub incidența codului contravențional, angajatorilor și persoanelor cu funcție de răspundere a acestora, de către inspectorii de muncă le-au fost întocmite 144 planuri de remediere, în conformitate cu prevederile art. 46¹ din Codul Contravențional stabilind termeni de conformare cu cerințele legislației. În cazul neconformării angajatorilor la rigorile legale au fost încheiate și înaintate instanței de judecată spre examinare 46 procese-verbale cu privire la contravenție. Din numărul total de procese-verbale cu privire la contravenție în 27 procese-verbale cu privire la contravenție au fost constatate încălcări în domeniul raporturilor de muncă, temeiul art.55 alin 1 lit a), art.55 alin.(3) lit. b), c), d), art.57 alin.1 și alin.2 din Codul Contravențional; 12 procese-verbale cu privire la contravenție în temeiul art.55³ din Codul contravențional pentru constatarea încălcării de către angajator a legislației privind securitatea și sănătatea în muncă, 7 procese-verbale în care au fost constatate încălcări în domeniul raporturilor de muncă și securității și sănătății în muncă. Ca rezultat al examinării cazurilor contravenționale (28 procese verbale cu privire la contravenție), de către instanța de judecată au fost aplicate sancțiuni în valoare de 282000 lei.

Restanțe salariale și neachitarea altor categorii de plăți

În contextul verificării modului și termenilor de achitare a salariilor, de către inspectorii de muncă pe parcursul anului 2023, au fost efectuate 160 de controale din care: 124 controale sectorul real și 36 controale în sectorul public.

Urmare a activității de inspecție la unitățile supuse controlului, au fost constatate restanțe la plata salariilor și neachitarea altor plăți salariale în sumă de 119.202.817 lei față de 8.600 angajați, din care 2.493 femei și 12 persoane cu dizabilități. De către inspectorii de muncă au fost emise prescripții și stabiliți termeni de lichidare a restanțelor salariale și achitarea altor categorii de plăți.

Ulterior, pentru stabilirea și achitarea unui salariu sub nivelul minim garantat de stat, neachitarea adaosurilor, a sporurilor, a plăților de compensare și încălcarea intenționată a termenelor de plată a salariilor, indemnizațiilor și altor plăți cu caracter permanent, stabilite prin legislație, în temeiul articolelor 55 alin.1 lit. f), 55 alin.3 lit. b) și d), 57 alin.(1) și alin.(2) din Codul contravențional al Republicii Moldova au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție, care au fost înaintate spre examinare instanței de judecată.

Urmare a acțiunilor inspectorilor de muncă, de către angajatori au fost achitate plăți salariale restante în sumă de 3.843.939.67 lei. Repartizarea după genul de activitate a restanțelor salariale și neachitarea altor plăți pentru salariați de către agenții economici este prezentată în următorul tabel.

Suma datoriilor salariale și neachitarea altor plăți, cu repartizarea pe genuri de activitate, stabilite în urma activităților de control în anul 2023 în comparație cu anul precedent

Nr. d/o	Genul de activitate	Suma restantă, (lei)	Suma restantă, (lei)
		2023	2022
1	Agricultură, silvicultură și pescuit	643.766	1.920.292
	Industria extractivă	15.800	43.322
	Industria prelucrătoare	510.999	7.209.887
	Energie electrică, termică, gaze, apă caldă	4.215	359.390
	Distribuția apei, salubritate	449.975	5.718.864
	Construcții	4.236.664	648.558
	Comerț cu ridicata și cu amănuntul	3.818.287	5.803.917
	Transport și depozitare	108.232.258	54.766.108
	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	12.831	60.000
	Administrația publică	157.701	1.098.554
	Învățământ	73.600	253.085
	Sănătate și asistență socială	911.774	105.931
	Arta, activități de recreere și de agrement	38.123	30.423
	Alte activități de servicii	96.824	1.576.727
	Activități de cazare și alimentație publică	-	74.890
	Informații și telecomunicații	-	130.000
	Total	119.202.817	79.805.366

Munca nedeclarată

Combaterea muncii nedeclarate reprezintă unul din obiectivele principale ale Inspectoratului de Stat al Muncii. În acest sens, Inspectoratul de Stat al muncii a întreprins măsuri în vederea prevenirii, depistării și conformării angajatorilor cerințelor legale. Scopul final propus de Inspectoratul de stat al Muncii constă în încadrarea unui număr cât mai mare de angajați cu contracte individuale de muncă, în vederea reducerii riscurilor generate de practica muncii nedeclarate.

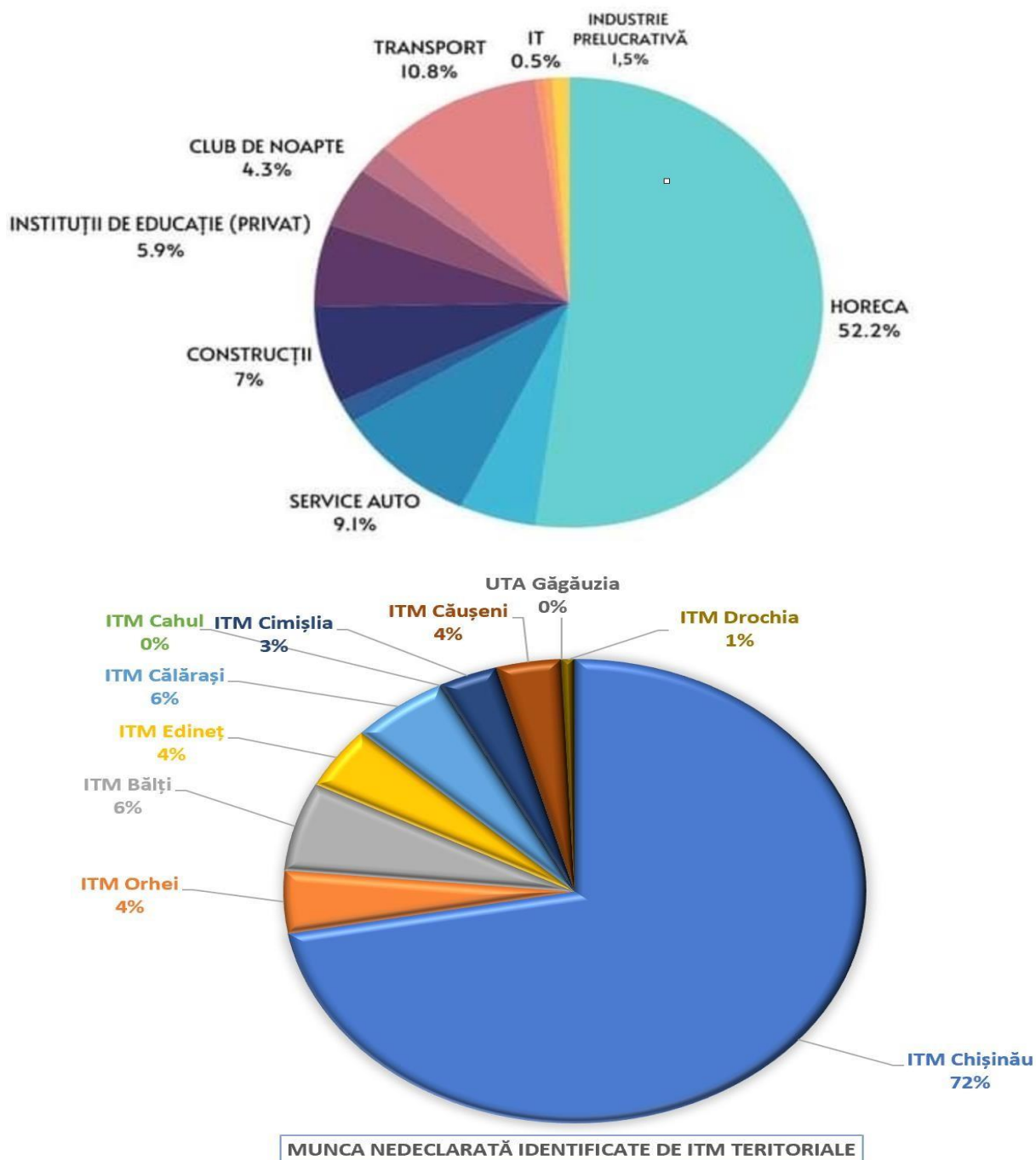
Rezultatele pentru 2023 pot fi descrise astfel:

- În perioada martie - septembrie 2023 au fost identificate 73 de cazuri de muncă nedeclarată la 15 întreprinderi și au fost repuse în drepturi (au fost legalizate) 29 persoane.
- În perioada noiembrie-decembrie 2023, după lansarea campaniei pentru depistarea muncii nedeclarate "Trecem pe Alb", au fost identificate 203 persoane muncind fără forme legale de angajare la 65 de companii, dintre care 172 de persoane au fost legalizate.

Acțiunile desfășurate de Inspectoratul de Stat al Muncii în cadrul campaniei de inspecție "Trecem pe Alb" din perioada 30.10.2023-16.12.2023 sunt rezumate în următorul tabel:

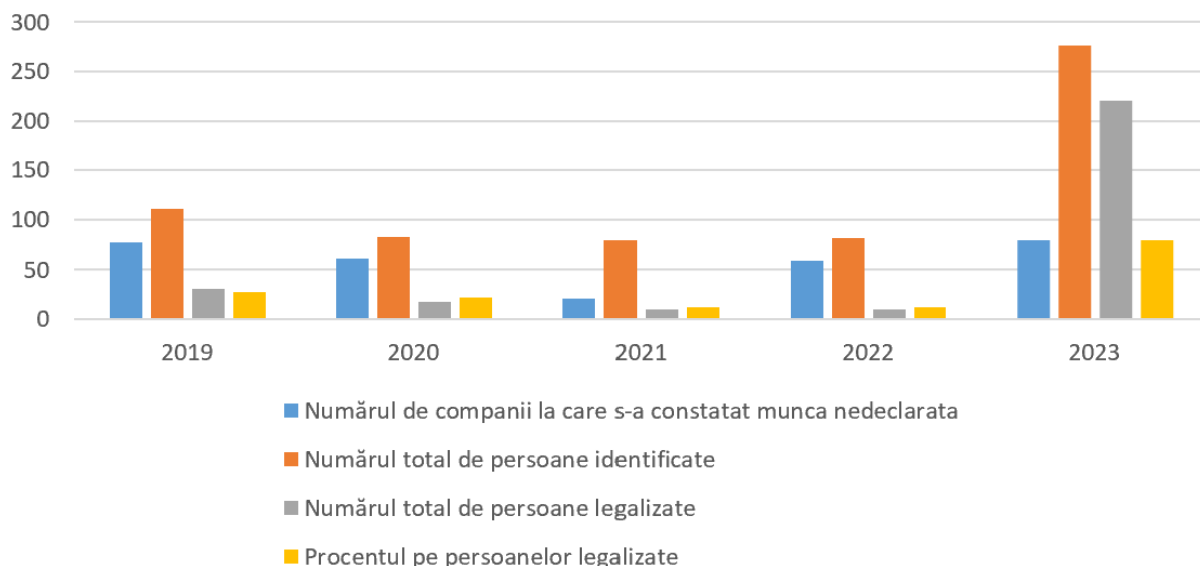
Perioada controalelor inopinante	Număr total de companii verificate	Număr total companii la care a fost constat munca nedeclarată		Numărul total de persoane identificate : munca nedeclarată	Număr total de persoane legalizate la momentul depistării (încheiate contracte)	Procentul de persoane legalizate, % (la data de 31.12.2023)
		nr.	%			
30.10 - 05.11.2023	36	6	16,66	12	12	100
06.11 - 10.11.2023	39	8	20,51	17	17	100
13.11 - 17.11.2023	54	8	14,81	27	24	88,88
20.11 - 24.11.2023	42	5	11,9	22	6	27,27
27.11 - 01.12.2023	37	7	18,92	26	23	88,46
04.12 - 08.12.2023	42	13	30,95	40	32	80
11.12 - 15.12.2023	30	16	53,33	57	56	98,24
18.12 - 22.12.2023	8	2	25	2	2	100
Total:	288	65	22,57	203	172	84,72

Calitatea inspecțiilor este mai ridicată în capitală, unde au fost identificate cele mai multe cazuri de muncă nedeclarată. Din 276 de cazuri de muncă nedeclarată identificate pe parcursul anului 2023, 199 (72%) au fost în Chișinău. Acest lucru poate fi parțial explicat prin concentrarea mai mare a lucrătorilor și a întreprinderilor în capitala țării. Campania continuă și în 2024.

Astfel, numărul de cazuri de muncă nedeclarată depistate de Inspectoratul de Stat al Muncii s-a triplat în 2023 față de ultimii 5 ani.

Statistici munca nedeclarată (2019-2023)

În cadrul campaniei care vizează munca nedeclarată, inspectorii au identificat 18 încălcări ale legislației muncii în raport cu persoanele sub 18 ani. În 14 cazuri, minorii au lucrat nedeclarați.

- 14 minori lucrau în comerțul cu amănuntul (restaurante, farmacie, alimentație);
- 2 minori lucrau în construcții;
- 2 minori erau antrenați în activități de tabără de vară.

Persoanele cu dizabilități în anul 2023

În vederea asigurării modului de aplicare a prevederilor art.34 al Legii nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități pe parcursul anului 2023, de către inspectorii de muncă au fost monitorizate 206 unități cu un efectiv de 20 și mai multe persoane cu un număr de **11.764** de salariați în total. Astfel din totalul de întreprinderi monitorizate, s-au constatat următoarele:

- **488** de locuri pentru persoane cu dizabilități rezervate;
- **490** de persoane cu dizabilități angajate
- **142** nu au informat Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
- **64** au informat ANOFM
- **95** registre prezente la angajatori
- **111** lipsa registrelor la angajatori

Examinarea petițiilor

Prin petiție în sensul prevederilor Codului administrativ, se înțelege orice cerere, sesizare sau propunere adresată autorității publice de către o persoană fizică sau juridică.

În anul 2023 unitățile structurale ale Inspectoratului de Stat al Muncii au examinat 1821 cereri parvenite de la persoane fizice și 841 sesizări de la persoane juridice, prin care au fost invocate aspecte privind nerespectarea cadrului legal din domeniul muncii, 4 petiții (formulare de plângere) care invocă utilizarea muncii copiilor. Petiționarii au fost informați despre rezultatele examinării petițiilor în conformitate cu termenii și condițiile prevăzute de legislația națională în vigoare.

Cele mai frecvente probleme abordate în petițiile parvenite de la cetățeni sunt următoarele:

- **41,4%** - constituie probleme ce țin de neachitarea salariului, formarea restanțelor la plata salariului, necalcularea și neachitarea altor plăți;
- **10,2%** - sunt cazuri de refuz de angajare, concediere/reducere a personalului;
- **28,7%** - constituie semnalizări ale muncii nedeclarată și neîncheierea contractelor individuale de muncă;
- **0,6%** - semnalizări privind neacordarea concediilor anuale de odihnă;
- **3,4%** - probleme ce țin de neachitarea indemnizațiilor pentru concediul de odihnă și compensației pentru concediul de odihnă nefolosit;
- **0,6%** - adresări privind aplicarea necorespunzătoare a sancțiunilor disciplinare și/cu impunerea răspunderii materiale și alte probleme privind condițiile de muncă;
- **15,1%** - constituie semnalizări privind comiterea altor încălcări din domeniul muncii.

Din numărul total de petiții:

- **849**- constituie petiții parvenite de la femei;
- **947**- de la bărbați;
- **25** - colective

Din numărul total de petiții parvenite, au fost lezate în drepturi 1.576 persoane, repuse în drepturi 977, iar 10 persoane au fost remise altor organe după competență . La 256 cereri nu s-au confirmat cele invocate. Conform analizei informației prezentate la cererile persoanelor fizice și urmare a evaluării riscurilor , unele din entitățile respective au fost incluse în planul controalelor pentru anul următor.

Informația privind indicatorii referitori la problemele abordate în cererile parvenite de la persoanele fizice examinate este reflectată în anexa nr. 5 la prezentul Raport.

Activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii în raport cu agențiile private de plasare în câmpul muncii a cetățenilor RM în străinătate

Potrivit prevederilor pct. 1¹ art.2 din Legea nr. 105/2018 *cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj*, Inspectoratul de Stat al Muncii *asigură protecția cetățenilor Republicii Moldova aflați în căutarea unui loc de muncă în străinătate sau care desfășoară activitate de muncă în străinătate.*

În vederea realizării controlului activității agențiilor private și intermediarilor nelicențiați, Inspectoratul de Stat al Muncii realizează controale planificate și inopinate în conformitate cu prevederile prezentei legi, Legii nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii, Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat

asupra activității de întreprinzător și ale altor acte normative. Controlul și monitorizarea activității agențiilor private și a intermediarilor nelicențiați se realizează de către Inspectoratul de Stat al Muncii, cu participarea Centrului pentru combaterea traficului de persoane, a organului de licențiere și a Agenției Naționale a Ocupării Forței de Muncă în condițiile prevăzute în art. 63³ al prezentei legi (Legea nr. 105 din 14-06-2018).

În vederea inițierii controlului planificat referitor la respectarea cadrului normativ privind activitatea agențiilor private care realizează activitatea legată de plasarea în câmpul muncii în străinătate a cetățenilor moldoveni, și care se regăsesc în graficul controalelor planificate pentru anul 2023 trimestrul III și IV, Inspectoratul de Stat al Muncii în anul de gestiune a efectuat 6 controale planificate.

Pe parcursul anului 2023, în adresa Inspectoratului de Stat al Muncii au parvenit 55 demersuri de la Agenția Servicii Publice cu privire la verificarea corespunderii condițiilor de licențiere stabilite în condițiile prevăzute în art. 58 din Legea nr. 105 din 14.06.2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, iar ulterior a fost verificată întrunirea condițiilor de licențiere a acestora.

Accidentele de muncă

Legislația în domeniul securității și sănătății în muncă prioritizează protecția vieții și sănătății salariaților, prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale. Angajatorii sunt obligați să adopte soluții de securitate și sănătate încă din faza de proiectare și execuție a construcțiilor și echipamentelor, și să comunice, cerceteze, raporteze corect accidentele de muncă. Accidentele ușoare sunt cercetate de angajator, iar cele grave de inspectorii de muncă. Angajatorii trebuie să raporteze anual accidentele de muncă autorităților de statistică.

Pe parcursul anului 2023, au fost comunicate 607 evenimente de accidentare în care au suferit 626 de persoane.

De către comisiile de cercetare din cadrul întreprinderilor au fost cercetate 493 accidente cu incapacitate temporară de muncă, unde au avut de suferit 498 lucrători.

Inspectorii de muncă cu atribuții în domeniul securității și sănătății în muncă au cercetat **114** cazuri de accidentare, inclusiv:

- **69** accidente mortale, din care 25 de muncă, 36 în afara muncii, 6 accidente nu se încadrează în prevederile Regulamentului de cercetare a accidentelor de muncă;
- **42** accidente grave, din care 25 de muncă, 6 în afara muncii, 1 accident nu se încadrează în prevederile Regulamentului de cercetare a accidentelor de muncă;
- **7** accidente cu incapacitate temporară de muncă.

Repartizarea după genul de activitate a accidentelor de muncă, cercetate de inspectorii de muncă, denotă că ponderea cea mai mare revine următoarelor domenii de activitate:

- Construcție – 28 accidente, din care 14 mortale și 14 grave;
- Industria prelucrătoare – 16 accidente, din care 10- mortale - 6 grave;
- Alte activități de servicii – 23 accidente, din care 15 mortale și 8 grave;
- Transport și depozitare – 11 accidente, din care 8 mortale și 3 grave.

	2021	2022	2023
Persoane accidentate	632	578	626
din care: accidentate mortal	77	72	69
De muncă	34	21	25
din care: accidentate grav	74	100	57
De muncă	62	48	25
Din care: altele, cercetate de angajator	460	406	493
Comunicări Serv. Urgență dar neîncadrate ca accident muncă	Lipsă date	Lipsă date	248

Printre cele mai frecvente cazuri de accidentare a salariaților s-au produs ca urmare a:

- căderii executantului de la înălțime;
- prinderii, lovirii sau strivirii de mașini și utilaje în funcțiune, de mijloace de transport pe drumuri publice și pe teritoriul întreprinderii;
- căderii, prăbușirii de materiale și obiecte;
- căderii executantului de la același nivel.

Ca rezultat al cercetării accidentelor s-a stabilit că, acestea s-au produs cel mai frecvent din cauza încălcării de către executanți a normelor de securitate și sănătate în muncă, cât și din cauza organizării insuficiente a proceselor de muncă.

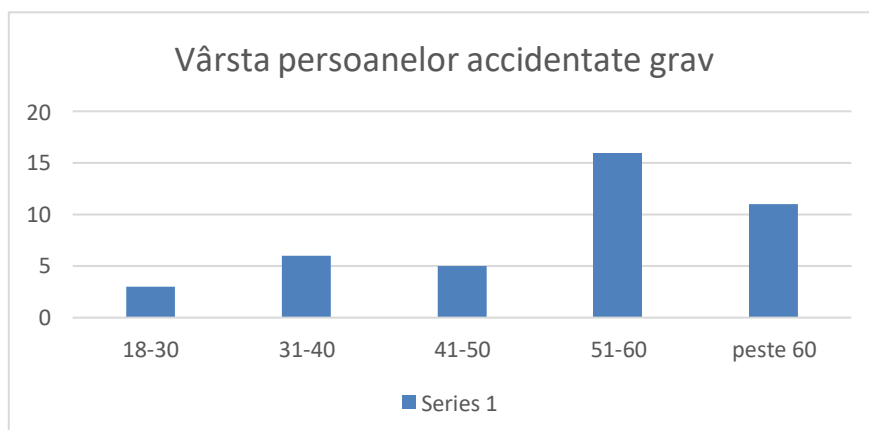
Au fost accidentate grav 57 persoane, inclusiv 13 femei, și mortal – 69 persoane din care 5 femei. Repartizarea după vârstă a persoanelor, care au avut de suferit în urma accidentelor de muncă denotă că:

Au fost accidentate mortal

- 4 persoane cu vârsta de 18 – 30 ani;
- 5 persoane cu vârsta de 31 – 40 ani
- 8 persoane cu vârsta de 41– 50 ani;
- 32 persoane cu vârsta de 51– 60 ani;
- 20 persoane cu vârsta de peste 60 ani.

Au fost accidentate grav

- 3 persoane cu vârsta de 18 – 30 ani;
- 6 persoane cu vârsta de 31 – 40 ani
- 5 persoane cu vârsta de 41 – 50 ani;
- 16 persoane cu vârsta de 51 – 60 ani;
- 12 persoane cu vârsta de peste 60 ani.

Dosarele privind accidentele de muncă grave și mortale sunt trimise organelor de urmărire penală de inspectorii de muncă. Cercetarea obiectivă a acestor accidente este adesea împiedicată de raportarea tardivă sau lipsa de raportare a evenimentelor de către angajatori. În plus, investigarea accidentelor care implică muncitori nedeclarați este complicată, fiind posibilă doar după confirmarea în instanță a relației de muncă dintre angajator și accidentat.

Acțiuni de sensibilizare, informare și consultare

În decursul anului 2023, de către inspectorii de muncă, au fost realizate acțiuni de sensibilizare, informare și consultare a populației prin diverse mijloace mass-media. Potrivit atribuțiilor ce-i revin, Inspectoratul de Stat al Muncii a acordat la solicitare ajutor metodologic și consultativ salariaților și angajatorilor în soluționarea diverselor probleme ce țin de aplicarea legislației muncii. În perioada raportată, au beneficiat de ajutorul consultativ al Inspectoratului de Stat al Muncii și subdiviziunilor sale structurale, circa 15 mii persoane.

Referitor la activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii și la cele mai eficiente metode de aplicare a Codului muncii și al actelor normative din domeniul muncii în vigoare au fost publicate 30 articole pe pagina oficială ISM pe Facebook și au fost acordate 5 interviuri la emisiuni televizate și 11 la radioul local, 16 postări pe pagini web. Informație relevantă pentru angajatori și salariați este postată pe pagina web a Inspectoratului de Stat al Muncii (ism.gov.md) în compartimentele: „Legislație”, „Control de stat”, „Informație utilă”, „Registre de evidență a zilierilor”.

Totodată, inspectorii de muncă au desfășurat în cadrul controlului, la solicitare, activitate de informare în domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă la nivel de unitate pentru 3634 angajatori și salariați de la 346 entități.

În vederea aplicării corecte și unitare a prevederilor legislației în domeniul de competență al Inspectoratului de Stat al Muncii, la solicitare, s-a acordat consultanță în mod gratuit angajatorilor și salariaților în formă scrisă, prin intermediul liniei telefonice și prin intermediul poștei electronice. În cadrul fiecărui control, inspectorii de muncă au exercitat activ rolul de consultare pentru evitarea încălcărilor prevederilor legislației muncii, securității și sănătății în muncă.

La exercitarea funcției de consultare, au fost evidențiate următoarele probleme de actualitate:

- importanța încheierii contractelor de muncă în conformitate cu prevederile legale și transformarea muncii nedeclarate în muncă declarată;
- corectitudinea încheierii contractelor individuale de muncă cu persoanele care au atins vârsta de pensionare;
- acordarea concediilor suplimentare;
- calcularea salariului mediu;
- particularitățile muncii prin cumul;
- reorganizarea întreprinderii prin separarea activelor, fără concedieri de personal;
- corectitudinea stabilirii, calculării și a plății indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă;
- dreptul de a beneficia de concediu anual de odihnă plătit pentru perioada lipsei forțate de la locul de muncă după restabilirea în urma unui litigiu;
- stabilirea duratei concediului anual plătit mai mare decât 28 de zile;
- acordarea garanțiilor pentru salariații cu timp de muncă parțial;
- corectitudinea aplicării formulelor flexibile de muncă;
- termenul general de examinare a petițiilor parvenite de la angajați;
- particularitățile concedierii salariaților din motivul lipsei nemotivate la locul de muncă;
- temeiurile încetării contractului individual de muncă;
- procedura concedierii salariaților în legătură cu lichidarea unității;
- modul de calculare și achitare a indemnizației de eliberare din serviciu;
- compensarea concediilor de odihnă anuale nefolosite la încetarea contractului individual de muncă;
- aplicarea Legii nr.22/2018, inclusiv modul de completare a registrului de evidență a zilierilor, modul de raportare a zilierilor;
- obligațiile salariaților în cazul desfacerii contractului individual de muncă;
- evaluarea riscurilor profesionale;
- elaborarea planului anual de protecție și prevenire;
- asigurarea instruirii corecte în domeniul securității și sănătății în muncă (introdutiv-generală, la locul de muncă, periodică).

La acordarea suportului consultativ în raport cu problemele invocate de către angajatori în domeniul de competență al Inspectoratului de Stat al Muncii au fost aplicate următoarele acte normative: Codul Muncii al Republicii Moldova nr.154 din 28.03.2003, Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26.04.2004 privind aprobarea modului de calculare a salariului mediu, Legea nr. 289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, Legea nr.186 din 10.07.2008 securității și sănătății în muncă, Hotărârea nr.95 din 05.02.2009 pentru aprobarea unor acte normative privind implementarea Legii securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10.07.2008.

Resurse de timp consumate în activitate

Succesul activităților de inspecție este determinat de eficiența planificării și utilizării fondului timpului de muncă. În anul 2023 utilizarea fondului timpului de muncă de către inspectorii de muncă din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii se reprezintă după cum urmează:

- Pentru activități de control au fost consumate **5063 zile**, ce constituie **45%** din timpul de muncă total utilizat (11298 zile).
- Pentru efectuarea controlului inspectorii de muncă au utilizat **2,8 zile**. La cercetarea cazurilor de accidentare în câmpul muncii au fost consumate **554 zile**, ce constituie **4,9%** din timpul total utilizat.
- Pentru examinarea cererilor parvenite de la persoane fizice au fost consumate **781 zile** sau **6,9%** din fondul timpului de muncă total utilizat.
- Pentru examinarea sesizărilor de la autorități publice și persoane juridice au fost consumate **334 zile**, ceea ce constituie **3%** din fondul timpului de muncă total utilizat. L
- a ședințele de examinare a cazurilor contravenționale în instanța de judecată au fost consumate **98 zile**, sau **0,9%** din fondul timpului de muncă total utilizat.
- Pentru alte acțiuni (deplasări de serviciu, seminare de instruire, activitatea de autoinstruire, acordarea la solicitare a consultațiilor persoanelor juridice și persoanelor fizice, întocmirea răspunsurilor la adresări și planificarea lunară a activităților de inspecție) au fost consumate **1160 zile**, sau **10,3%** din fondul timpului de muncă utilizat.
- Din timpul total de lucru al inspectorilor de muncă, **66%** a fost utilizat la activități pe teren.

Evidența contractelor colective de muncă

Pe parcursul anului 2023, în temeiul articolului 33 alineatul (1) din Codul Muncii, la inspecțiile teritoriale de muncă au fost prezentate 575 contracte colective de muncă și 54 acorduri adiționale la contracte colective de muncă, preponderent de la instituții și autorități din sectorul public.

ITM	2022	2023
Bălți	57	39
Cahul	69	80
Călărași	57	40
Căușeni	62	58
Chișinău	142	142
Cimișlia	46	57
Drochia	109	71
Edineț	23	30
Orhei	55	75
UTA Găgăuzia	20	37
TOTAL	640	629

Indicatori referitori la numărul contractelor colective de muncă și acordurile adiționale luate la evidență sunt reflectați în anexa nr.10 la prezentul Raport.

Evidența muncii zilierilor

În temeiul Legii nr.22 din 23.02.2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri, inspecțiile teritoriale de muncă pe parcursul anului 2023 au dus evidența înregistrării zilierilor. Comparativ cu anul 2022, raportăm următoarele date:

Inspecția Teritorială de Muncă	2022			2023		
	Numărul de registre de evidență procurate de la ISM	Numărul de registre/ extrase de evidență raportate către ISM	Numărul de zilieri înscriși în registrele de evidență raportate către ISM	Numărul de registre de evidență procurate de la ISM	Numărul de registre/ extrase de evidență raportate către ISM	Numărul de zilieri înscriși în registrele de evidență raportate către ISM
ITM Chișinău	78	0	2265	116	100	742
ITM Bălți	31	58	659	21	47	510
ITM Călărași	41	15	599	10	25	1319
ITM Cahul	19	26	268	31	51	5800
ITM Căușeni	39	88	709	75	74	801
ITM Cimișlia	16	44	364	32	38	331
ITM Drochia	19	41	565	19	55	812
ITM Edineț	15	25	634	39	54	817
ITM Orhei	33	36	561	41	123	454
ITM UTA Găgăuzia	26	29	996	11	31	989
TOTAL	317	362	7620	395	598	12575

VIII. Concluzii

Inspectoratul de Stat al Muncii își trasează sarcinile pe viitor reieșind din realitățile actuale și evoluțiile din domeniul muncii, ce-i revine din locul și rolul în sistemul de administrare a muncii.

Pentru termen scurt, Inspectoratului îi revin sarcinile ce rezultă din Programul anual de activitate al Inspectoratului de Stat al Muncii, care sunt orientate spre următoarele obiective.

- *prevenirea, diminuarea și combaterea practicii de achitare a salariilor „în plic”, a muncii “la negru” și a „muncii la gri”;*
- *prevenirea și combaterea exploataării muncii copiilor;*
- *promovarea principiului remunerării egale pentru muncă de valoare egală între femei și bărbați;*
- *eliminarea discriminării în domeniul muncii a femeilor;*
- *participare în acțiuni de sensibilizare și acordarea de asistență consultativă juridică la solicitare persoanelor refugiate din calea războiului privind modalitatea de angajare în câmpul muncii în Republica Moldova;*
- *alte sarcini rezultate din acte legislative.*

În activitatea inspectorilor de muncă rămâne prioritar promovarea creării de către angajatori pentru lucrători a condițiilor de muncă adecvate pentru prevenirea accidentelor de muncă și bolilor profesionale.

Pentru termen mediu, Inspectoratul și-a trasat sarcini armonizate cu Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr.315/2022,

Obiectivul specific 1.3. Ameliorarea condițiilor de muncă și reducerea ocupării informale:

- *promovarea muncii decente pentru femei și bărbați, inclusiv pentru tineri, persoanele în etate și persoanele cu dizabilități, precum și remunerarea egală pentru munca de valoare egală;*
- *sensibilizarea asupra eradicării muncii forțate, a traficului de ființe umane și a muncii copiilor;*
- *protecția drepturilor la muncă și promovarea unor medii de lucru sigure pentru toți angajații;*
- *stimularea remunerării echitabile a muncii prin consolidarea dialogului social, aplicarea salariilor minime adecvate și combaterea remunerării sub declarate în conformitate cu cele mai bune practici europene;*
- *prescripții privind ameliorarea condițiilor de muncă ale angajaților în toate sectoarele economiei.*

Sarcinile din Programul de activitate al Guvernului 2021-2024 “Moldova vremurilor bune” ținesc următoarele obiective:

- *informarea, sesizarea și conștientizarea angajatorilor și salariaților asupra evaluării riscurilor profesionale la locurile de muncă în vederea creării locurilor de muncă sigure, nepericuloase și inofensive cu productivitate înaltă;*
- *promovarea măsurilor de prevenire a accidentelor de muncă;*
- *susținerea consultativ-metodologică a angajatorilor și altor persoane interesate în desfășurarea activităților de securitate și sănătate în muncă într-un mod organizat, permanent și orientat spre prevenirea riscurilor profesionale și crearea imaginii favorabile unității economice care să asigure capacitate concurențială;*
- *încurajarea angajatorilor în formularea, implementarea și dezvoltarea propriilor politici de securitate și sănătate a muncii, în inițierea, crearea și dezvoltarea sistemelor moderne de management al securității și sănătății în muncă;*
- *încurajarea și susținerea consultativ-metodologică a angajatorilor pentru a asigura angajarea salariaților în conformitate cu prevederile legislației.*

De asemenea, pe termen mediu, ISM urmărește implementarea acțiunilor care vizează instituția, din

cadrul Programului național de reducere a Muncii Nedecarate pentru anii 2024-2025 și Programului de ameliorare a securității și sănătății în muncă în domenii cu riscuri înalte de accidentare și îmbolnăvire (construcții, agricultură, industrie prelucrătoare, transport și depozitare) pentru anii 2024-2028.

Inspectoratul de Stat al Muncii

Chișinău, iunie 2024

Anexa nr. 1

*la Raportul privind activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii
pentru anul 2023*

Cadrul legal de reglementare a activității Inspectoratului de Stat al Muncii

Acte internaționale:

- Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 81/1947 privind inspecția muncii în industrie și comerț, Geneva, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 593-XIII din 26 septembrie 1995;
- Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 129/1969 privind inspecția muncii în agricultură, Geneva, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1330-XIII din 26 septembrie 1997;
- Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 03 mai 1996.

Acte naționale:

- Codul muncii al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 154-XV din 28 martie 2003;
- Codul contravențional al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008;
- Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018;
- Legea nr.140-XV din 10 mai 2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii;
- Legea nr.158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
- Legea nr.131 din 08 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
- Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1361 din 22 decembrie 2005;
- Regulamentul de organizare și funcționare a Inspectoratului de Stat al Muncii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.788 din 07 octombrie 2013;
- Hotărârea Guvernului nr.464 din 23 mai 2018 pentru aprobarea Regulamentului privind ținerea Registrului de Stat al controalelor;
- Hotărârea Guvernului nr.894 din 12 septembrie 2018 Metodologia privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor în domeniile de control ale Inspectoratului de Stat al Muncii;
- Programul de activitate al Inspectoratului de Stat al Muncii pentru anul 2023.

Cadrul legal aflat în incidența controlului Inspectoratului de Stat al Muncii

Acte naționale:

- Codul muncii al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.154-XV din 28 martie 2003;
- Codul contravențional al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.218-XVI din 24 octombrie 2008;
- Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018;
- Convenții Colective de toate nivelurile;
- Contracte colective de muncă.

Cadrul legal aflat în incidența controlului în domeniul raporturilor de muncă

- Legea salarizării, nr.847-IV din 14 februarie 2002;
- Legea nr.289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale;
- Legea nr.60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități;
- Legea nr.22 din 23 februarie 2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri;
- Legea nr.270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- Hotărârea Guvernului nr.573 din 01 august 1994 cu privire la acordarea concediilor anuale suplimentare;
- Hotărârea Guvernului nr.844 din 25 decembrie 1995 cu privire la modul de stabilire, calculare și achitare a recompensei lunare pentru vechime în muncă personalului din organizațiile de construcții;
- Hotărârea Guvernului nr.743 din 11 iunie 2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară;
- Hotărârea Guvernului nr.745 din 11 iunie 2002 despre aprobarea Regulamentului provizoriu privind modul de achitare proprietarilor de terenuri agricole a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, sarcină și lăuzie;
- Hotărârea Guvernului nr.535 din 07 mai 2003 privind aprobarea Modulului de calculare și de plată a sumei de compensare a pierderii unei părți din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia;
- Hotărârea Guvernului nr.426 din 26 aprilie 2004 privind aprobarea Modulului de calculare a salariului mediu;
- Hotărârea Guvernului nr.449 din 29 aprilie 2004 despre aprobarea Nomenclatoarelor funcțiilor deținute și lucrărilor executate de către salariații cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea materială individuală sau colectivă (de brigadă) deplină, precum și a contractelor-tip cu privire la răspunderea materială deplină;
- Hotărârea Guvernului nr.1254 din 15 noiembrie 2004 cu privire la aprobarea Regulamentului privind retribuirea muncii pentru anumite categorii de salariați cărora li se stabilește durata redusă a timpului de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.1273 din 19 noiembrie 2004 cu privire la aprobarea Nomenclatorului lucrărilor sezoniere;
- Hotărârea Guvernului nr.108 din 03 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.1419 din 15 decembrie 2006 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de acordare și plată a concediului suplimentar pentru unele categorii de persoane;
- Hotărârea Guvernului nr.435 din 23 aprilie 2007 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la acordarea unor garanții și compensații salariaților care îmbină munca cu studiile;
- Hotărârea Guvernului nr.1527 din 29 decembrie 2007 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de calculare a perioadei de muncă în vederea acordării sporului pentru vechime în muncă angajaților întreprinderilor de stat, întreprinderilor cu capital majoritar de stat și a celor monopoliste din sectorul electroenergetic;
- Hotărârea Guvernului nr.169 din 16 februarie 2008 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de calculare a perioadei de muncă în vederea acordării

- sporului pentru vechime în muncă angajaților întreprinderilor din domeniul gospodăriei locativ-comunale;
- Hotărârea Guvernului nr.10 din 05 ianuarie 2012 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr.98 din 04 februarie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de organizare a normării muncii în ramurile economiei naționale;
- Hotărârea Guvernului nr.837 din 06 iulie 2016 pentru aprobarea Regulamentului privind salarizarea angajaților din instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală;
- Hotărârea Guvernului nr.1016 din 01 septembrie 2016 pentru aprobarea Regulamentului privind numirea în funcție pe bază de concurs a conducătorilor instituțiilor medico-sanitare publice și a Contractului-tip de management al instituției;
- Hotărârea Guvernului nr.1231 din 12 decembrie 2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- Hotărârea Guvernului nr.1234 din 12 decembrie 2018 privind condițiile de salarizare a personalului din instituțiile de învățământ care funcționează în regim de autogestiune financiar-economică;
- Hotărârea Guvernului nr.2 din 03 ianuarie 2020 privind aprobarea Regulamentului cu privire la normele și standardele comune pentru organizațiile cu rol de inspecție și control al navelor de circulație maritimă și mixtă, precum și pentru activitățile în domeniu ale administrațiilor maritime și abrogarea Hotărârii Guvernului nr.1608/2003 cu privire la recunoașterea societăților internaționale de clasificare a navelor;
- Hotărârea Guvernului nr.208 din 30 septembrie 2021 cu privire la aprobarea structurii Clasificatorului ocupațiilor din Republica Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr. 985 din 06 decembrie 2023 privind stabilirea cuantumului salariului minim pe țară pentru anul 2024;
- Hotărârea Guvernului nr. 1033 din 21-12-2023 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2024.

Cadrul legal aflat în incidența controlului în domeniul securității și sănătății în muncă

- Legea securității și sănătății în muncă, nr.186-XVI din 10 iulie 2008;
- Legea nr.756-XIV din 24 decembrie 1999 asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale;
- Hotărârea Guvernului nr.513 din 11 august 1993 despre aprobarea Regulamentului cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale;
- Hotărârea Guvernului nr.1101 din 17 octombrie 2001 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea indemnizației de dizabilitate pentru accidente de muncă sau boli profesionale;
- Hotărârea Guvernului nr.1335 din 10 octombrie 2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea condițiilor de muncă la locurile de muncă și modul de aplicare a listelor ramurale de lucrări pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile;
- Hotărârea Guvernului nr.152 din 19 februarie 2004 cu privire la cuantumul sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile;
- Hotărârea Guvernului nr.1223 din 09 noiembrie 2004 privind aprobarea Nomenclatorului profesiilor și funcțiilor cu condiții de muncă vătămătoare, activitatea cărora acordă dreptul la concediu de odihnă anual suplimentar plătit și durata zilei de muncă redusă a personalului medico-sanitar;

- Hotărârea Guvernului nr.1487 din 31 decembrie 2004 cu privire la aprobarea Listei – tip a lucrărilor și locurilor de muncă cu condiții grele și deosebit de grele, vătămătoare și deosebit de vătămătoare pentru care salariaților li se stabilesc sporuri de compensare;
- Hotărârea Guvernului nr.1361 din 22 decembrie 2005 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.95 din 05 februarie 2009 pentru aprobarea unor acte normative privind implementarea Legii securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10 iulie 2008;
- Hotărârea Guvernului nr.353 din 05 mai 2010 cu privire la aprobarea Cerințelor minime de securitate și sănătate la locul de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.603 din 11 august 2011 privind Cerințele minime de securitate și sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă la locul de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.80 din 09 februarie 2012 privind Cerințele minime de securitate și sănătate pentru șantierele temporare sau mobile;
- Hotărârea Guvernului nr.244 din 08 aprilie 2013 privind aprobarea Cerințelor minime pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.324 din 30 mai 2013 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind cerințele de sănătate și securitate pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici la locul de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.918 din 18 noiembrie 2013 privind Cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și sănătate la locul de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.362 din 27 mai 2014 cu privire la aprobarea Cerințelor minime privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor pentru sănătatea și securitatea lor generate sau care pot fi generate de expunerea la zgomot, în special împotriva riscurilor pentru auz;
- Hotărârea Guvernului nr.541 din 07 iulie 2014 cu privire la aprobarea Nomenclatorului lucrărilor cu condiții de muncă grele, vătămătoare și/sau periculoase la care este interzisă aplicarea muncii persoanelor în vârstă de până la 18 ani și a Normelor de solicitare maximă admise pentru persoanele în vârstă de până la 18 ani la ridicarea și transportarea manuală a greutăților;
- Hotărârea Guvernului nr.584 din 12 mai 2016 privind Cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru manipularea manuală a încărcăturilor care prezintă riscuri pentru lucrători, în special de producere a unor afecțiuni dorso-lombare;
- Hotărârea Guvernului nr.589 din 12 mai 2016 privind Cerințele minime de securitate și sănătate în muncă referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de vibrațiile mecanice;
- Hotărârea Guvernului nr.819 din 01 iulie 2016 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru lucrul la monitor;
- Hotărârea Guvernului nr. 1079 din 27 decembrie 2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor;
- Hotărârea Guvernului nr.1282 din 29 noiembrie 2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare și stabilire a diagnosticului de boală (intoxicație) profesională;
- Hotărârea Guvernului nr.1324 din 08 decembrie 2016 pentru aprobarea Reglementării tehnice privind cerințele esențiale de securitate ale explozibililor de uz civil, punerea la dispoziție pe piață și controlul explozibililor de uz civil;
- Hotărârea Guvernului nr.1408 din 27 decembrie 2016 privind Cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru protecția salariaților gravide, care au născut de curând sau care alăptează.
- Hotărârea Guvernului nr.506 din 05 iulie 2017 pentru aprobarea Cerințelor minime de securitate privind exploatarea ascensoarelor;

- Hotărârea Guvernului nr.552 din 12 iulie 2017 pentru aprobarea Cerințelor minime de securitate privind exploatarea sistemelor de distribuție a gazelor combustibile naturale;
- Hotărârea Guvernului nr.775 din 02 octombrie 2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind protecția sănătății lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.608 din 03 iulie 2018 pentru aprobarea Regulamentului privind asigurarea securității radiologice în activități cu surse de radiație ionizantă în exteriorul incintei special amenajate;
- Hotărârea Guvernului nr.151 din 07 martie 2019 privind aprobarea Cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă în industria extractivă prin lucrări miniere de suprafață sau subterane și în industria extractivă de foraj;
- Hotărârea Guvernului nr.906 din 16 decembrie 2020 privind aprobarea Cerințelor minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr. 12 din 12 ianuarie 2022 cu privire la aprobarea Cerințelor minime pentru îmbunătățirea protecției sănătății și securității lucrătorilor expuși unui potențial risc în medii explozive.

Anexa nr.2 la Raportul de activitate al Inspectoratului de Stat al Muncii

Nr. d/o		Indicatori generali privind activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii		
			2022	2023
1.	Numărul controalelor de stat efectuate asupra respectării actelor normative în domeniul	raporturilor de muncă	800	456
		securității și sănătății în muncă	120	20
		raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă	1195	1339
		migrației de muncă	28	6
		total	2143	1821
2.	Numărul de încălcări constatate în domeniul	raporturilor de muncă	11848	8619
		securității și sănătății în muncă	11068	7678
		migrației de muncă	2	0
		total	22918	16297
3.	Numărul petițiilor examinate	cereri de la persoane fizice	1620	1821
		sesizări de la persoane juridice	1029	841
		total	2649	2662
4.	Numărul evenimentelor de accidentare comunicate la Inspectoratul de Stat al Muncii		570	607
	numărul persoanelor accidentate, total		588	626
	inclusiv persoane accidentate mortal		73	70
	Numărul evenimentelor de accidentare cercetate de inspectorii de muncă, total		159	114
	inclusiv:	accidente mortale	70	69
		din care: accidente de muncă mortale	26	27
		accidente în afara muncii	31	36
		accidente mortale, care nu se încadrează în prevederile H.G. nr.1361/2005	13	6
		accidente grave	72	42
		din care: accidente de muncă grave	55	23
		accidente în afara muncii	6	15
		accidente grave, care nu se încadrează în prevederile H.G. nr.1361/2005	11	4
		accidente cu incapacitate temporară de muncă	17	3
	Numărul persoanelor, care au suferit urmare a evenimentelor de accidentare		174	626
	inclusiv:	persoane accidentate mortal	73	70
		din care: accidentelor mortale de muncă	28	22
		inclusiv femei	2	3
		accidentelor mortale în afara muncii	32	36
		accidentelor mortale, care nu se încadrează în prevederile H.G. nr.1361/2005	13	9
		persoane accidentate grav	73	41
		a accidentelor grave de muncă	55	21
		inclusiv femei	9	5
		accidentelor grave în afara muncii	6	14
		accidentelor grave, care nu se încadrează în prevederile H.G. nr.1361/2005	12	1
		persoane accidentate cu incapacitate temporară de muncă	28	3
		inclusiv persoane mai tinere de 18 ani	1	0
5.	Numărul proceselor-verbale cu privire la contravenție încheiate de către inspectorii de muncă		115	154
	Numărul proceselor-verbale cu privire la contravenție înaintate spre examinare instanței de judecată		74	46
	inclusiv pe:	persoane fizice	4	11
		persoane juridice	29	23
6.	Numărul informațiilor ce confirmă înlăturarea încălcărilor		1877	1533
	Numărul persoanelor, cărora le-au fost lezate drepturile		1391	1576
7.	Numărul persoanelor repuse în drepturi		1070	977

Indicatori generali repartizați după subdiviziunile teritoriale																											
Indicatori de activitate			ITM Chișinău		ITM Bălți		ITM Cahul		ITM Călărași		ITM Căușeni		ITM Cimișlia		ITM Drochia		ITM Edineț		ITM Orhei		ITM UTA Găgăuzia		DSC		Total		
anul			2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	
Controale efectuate	în sectorul public	nr.	171	56	57	59	78	124	79	13	56	89	54	61	113	92	153	163	27	91	25	29	2	0	815	777	
	în sectorul real	nr.	529	312	168	198	75	65	72	24	49	45	83	49	91	96	87	99	77	56	41	84	41	16	1313	1044	
Controale inopinate efectuate la persoane fizice		nr.	-	0	4	3	0	0	1	0	0	0	3	1	4	4	0	2	2	1	1	0	0	0	15	11	
Încalcări constatate	în domeniul raporturilor de muncă	nr.	2773	853	974	919	1120	1379	690	87	626	797	877	549	1113	932	2172	1664	1194	1100	282	332	29	7	11850	8619	
	în domeniul securității și sănătății în muncă	nr.	2472	842	937	699	1342	1512	871	69	719	933	666	384	1622	599	808	945	664	792	967	903	0	0	11068	7678	
	migrația în muncă	nr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Informații ce confirmă înlăturarea încălcărilor constatate		nr.	373	206	223	182	117	176	142	34	112	138	125	54	221	163	301	280	149	96	111	197	3	7	1877	1533	
Cazuri de accidente în câmpul muncii cercetate		nr.	106	49	15	16	19	6	7	10	7	8	26	4	5	7	8	7	8	5	4	2	1	0	206	114	
Petiții examinate	cereri de la persoane fizice	nr.	1021	1134	145	148	47	73	48	63	24	35	38	35	48	73	27	28	46	71	37	32	139	129	1620	1821	
	sesizări de la persoane juridice	nr.	290	400	46	45	32	45	16	25	11	10	19	24	33	46	30	32	17	39	37	24	498	151	1029	841	
Persoane lezate de drepturi		nr.	790	664	171	574	59	51	46	49	31	47	69	30	43	70	63	35	25	24	33	27	61	5	1391	1576	
Persoane repuse în drepturi		nr.	692	610	106	101	31	44	15	32	25	42	4	18	29	56	63	35	27	16	22	18	56	5	1070	977	
Efectivul de personal la unitățile controlate	total	nr.	62573	32761	22135	15232	5666	5697	5301	2595	4030	3420	4790	3001	6504	4430	5482	5545	2507	3079	2978	2324	2042	228	124008	78312	
	inclusiv:	femei	nr.	31683	17348	11173	7775	3270	3947	2814	2211	2542	1949	2495	2045	4084	2605	3412	3632	1380	1973	1933	1404	1302	58	66088	44947
		minori	nr.	38	34	2	5	1	0	-	2	0	2	0	0	2	2	0	0	1	0	1	0	0	0	45	45
		persoane cu dizabilități	nr.	1029	138	488	317	135	141	46	1	68	72	38	35	68	29	181	99	72	78	89	51	0	0	2214	961
Publicații și interviuri acordate cu tematica domeniului de activitate		nr.	4	1	12	0	1	0	0	0	8	3	3	0	0	0	9	4	17	0	3	5	12	0	69	13	
Acțiuni de sensibilizare (seminare, întâlniri, mese rotunde, ateliere de lucru)		nr.	70	327	99	105	43	101	39	27	171	76	65	64	101	104	316	169	86	87	37	66	15	44	1042	1170	

Indicatori cu privire la numărul de controale efectuate, numărul de încălcări consemnate în procesele- verbale de control, repartizate pe activități

Nr. d/o	Activitatea	Controale efectuate						Numărul de încălcări constatate					
		total		planificate		inopinate		total		în domeniul raporturilor de muncă		în domeniul securității și sănătății în muncă	
	anul	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
1	Agricultură, silvicultură și pescuit	210	206	166	100	44	106	3351	1581	1518	791	1833	790
2	Industria extractivă	13	7	5	1	8	6	173	47	83	21	90	26
3	Industria prelucrătoare	137	121	84	41	53	80	1474	764	744	348	730	416
4	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	21	20	7	5	14	15	119	87	62	27	57	60
5	Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	37	38	14	19	23	19	413	380	210	210	203	170
6	Construcții	99	115	66	22	33	93	1186	743	551	320	635	423
7	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	361	154	223	35	138	119	3703	663	1918	421	1785	242
8	Transport și depozitare	98	143	47	60	51	83	847	1128	449	611	398	517
9	Activitate de cazare și alimentație publică	60	41	33	5	27	36	582	225	285	114	297	111
10	Informații și comunicații	19	26	7	13	12	12	109	157	59	72	50	85
11	Activități financiare și asigurări	4	1	1	1	3	0	19	4	9	1	10	3
12	Tranzacții imobiliare	-	1	-	0	-	1	-	2	-	2	-	0
13	Activități profesionale, științifice și tehnice	10	3	6	2	4	1	88	21	43	18	45	3
14	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	23	22	14	11	9	11	61	51	40	28	21	23
15	Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	252	211	194	160	58	51	3006	2709	1589	1332	1417	1377
16	Învățământ	408	436	335	360	73	76	4577	5890	2564	3330	2013	2560
17	Sănătate și asistență socială	104	61	62	32	42	29	1033	562	568	310	465	252
18	Arta, activități de recreere și de agrement	29	18	17	11	12	7	269	189	121	88	148	101
19	Alte activități de servicii	258	196	117	88	141	109	1908	1084	1037	565	871	519
20	Activități ale gospodăriilor casnice în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodăriilor casnice de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu	0	1	0	1	0	0		10		10		0
TOTAL		2143	1821	1398	967	745	854	22918	16297	11850	8619	11068	7678

**Indicatorii referitori
la problemele abordate în cererile parvenite de la persoane fizice,
examineate în anul 2023**

nr. d/o	Problemele abordate în cereri	Numărul cererilor examineate	din care:			numărul de persoane			
			de la femei	de la bărbați	colective	femei		bărbați	
						total	inclusiv din mediul rural	total	inclusiv din mediul rural
1	Neachitarea salariului, admiterea restanțelor la plata salariului	755	334	411	10	346	89	411	103
2	Rețineri nereglementate din salariu	15	9	6	0	9	2	6	1
3	Nerespectarea cuantumului minim garantat al salariului	71	18	53	0	18	5	53	12
4	Neefectuarea achitărilor în caz de încetare a contractelor individuale de muncă	73	41	32	0	41	18	32	10
5	Încălcarea termenilor de achitare a salariului	49	37	12	0	37	8	12	2
6	Probleme referitoare la stabilirea salariului	1	1	0	0	1	0	0	0
7	Neachitarea indemnizației pentru concediul de odihnă	12	5	7	0	5	1	7	1
8	Neachitarea compensației pentru concediul nefolosit	50	27	23	0	27	11	23	5
9	Utilizarea muncii nedeclarate, neîncheierea contractului individual de muncă	524	271	251	2	277	30	257	23
10	Concediere de personal	140	52	85	3	64	7	85	0
11	Reducere de personal	43	16	24	3	25	0	26	0
12	Refuz la angajare	3	0	3	0	0	0	3	0
13	Nerespectarea timpului de muncă și de odihnă	23	13	10	0	13	3	10	2
14	Neacordarea concediul anual de odihnă	12	5	7	0	5	0	7	3
15	Neachitarea indemnizației pentru concediul de incapacitate temporară de muncă	2	2	0	0	2	0	0	0
16	Aplicarea ilegală a sancțiunilor disciplinare față de salariat	5	4	1	0	4	1	1	0
17	Activitate în condiții de muncă neadecvate	7	0	7	0	0	0	7	2
18	Neacordarea echipamentului de protecție conform activităților	2	0	2	0	0	0	2	0
19	Necomunicarea cazurilor de accidentare în câmpul muncii	7	2	5	0	2	0	5	1
20	Necercetarea accidentelor de muncă	2	0	2	0	0	0	2	1
21	Intimidare și comportament agresiv	5	5	0	0	5	3	0	0
22	Alte probleme	20	7	6	7	16	3	11	4
Total		1821	849	947	25	897	181	960	169

Repartizarea pe împrejurări și cauze a persoanelor accidentate în muncă
în anul 2023, conform datelor statistice

Împrejurări și cauze	Agricultură, silvicultură pescuit	Industria extractivă	Industria prelucrătoare	Energie electrică și termică, gaze, apă caldă	Distribuția apei; salubritate	Construcții	Comerț cu ridicata și cu amănuntul	Transporturi și depozitare	Activități de cazare și de alimentație publică	Informații și comunicații	Activități financiare și de asigurări	Tranzacții imobiliare	Activități profesionale, științifice și tehnice	Activități de servicii administrative	Administrație publică și apărare	Învățământ	Sănătate și asistență socială	Artă, activități de recreere și	Alte activități de servicii	Total
	1. Repartizarea accidentațiilor pe împrejurări:																			
Căderea accidentatului de la înălțime și de la același nivel	6	0	20	6	4	7	17	9	0	1	0	0	0	23	3	16	28	0	0	140
Căderea, prăbușirea, proiectarea materialelor și obiectelor	2	0	11	2	1	17	14	8	0	3	0	0	0	11	0	3	0	0	0	72
Prinderea, lovirea sau strivirea de mașini, utilaje, diferite obiecte etc.	16	0	46	5	6	31	45	23	0	2	1	0	0	41	0	6	10	0	0	232
Contact cu obiecte și substanțe fierbinți și nocive, explozii, incendii	1	0	5	1	0	0	3	0	0	0	0	0	0	4	0	1	0	0	0	15
Contact cu curent electric	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3
Atac cu premeditare	1	0	0	2	0	2	0	3	0	0	0	0	0	4	0	0	1	0	0	13
Contact cu animale și insecte	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	5
Fenomene naturale	1	0	5	1	0	2	1	3	0	0	0	0	0	3	0	1	1	0	0	18
Alte împrejurări	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	27	0	87	19	11	60	81	46	0	6	1	0	0	89	3	28	40	0	0	498
	2. Repartizarea accidentațiilor pe cauze:																			
Dependente de executant	7	0	14	4	3	8	21	10	0	0	0	0	0	22	2	13	15	0	0	119
Dependente de mijloacele de producție	2	0	28	4	0	13	13	7	0	1	0	0	0	17	0	3	7	0	0	95
Dependente de sarcina de muncă	14	0	32	6	5	24	31	18	0	5	1	0	0	29	1	3	6	0	0	175
Dependente de mediul de muncă	4	0	13	5	3	15	16	11	0	0	0	0	0	21	0	9	12	0	0	109
TOTAL	27	0	87	19	11	60	81	46	0	6	1	0	0	89	3	28	40	0	0	498

**Repartizarea accidentelor de muncă grave și mortale, pe împrejurări și cauze, cercetate de inspectorii de
muncă pe parcursul anului 2023**

Împrejurări și cauze	Agricultură și silvicultură	Exploatarea carierelor	Industria prelucrătoare	Energie electrică, gaze și apă	Construcții	Comerț cu ridicata și cu amănuntul	Hoteluri și restaurante	Transporturi, depozitare și	Activități financiare	Tranzacții imobiliare	Administrație publică și apărare	Învățământ	Sănătate și asistență socială	Alte activități de servicii comunale, sociale și	Angajator/persoana fizică	Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1. Repartizarea accidentelor pe împrejurări:																
Căderea executantului la același nivel.	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
Căderea executantului de la înălțime.	1/-	-/-	1/1	-/1	7/4	1/1	-/-	1/-	-/-	-/-	-/-	-/1	-/-	1/2	-/-	12/10
Căderea, prăbușirea de materiale și obiecte.	1/-	-/-	-/-	-/-	2/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	3/-	-/-	6/0
Proiectarea de materiale și obiecte.	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	/-
Prinderea, lovirea sau strivirea de mașini și utilaje în funcție.	3/4	-/-	3/2	-/-	4/3	1/-	-/-	-/1	-/-	-/-	-/-	-/-	2/-	5/1	-/-	18/11
Prinderea,lovirea sau strivirea cu scule acționate mecanic sau manual.	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
Prinderea,lovirea sau strivirea de mijloace de transport pe teritoriul întreprinderii.	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
Prinderea,lovirea sau strivirea de mijloace de transport pe drumurile publice.	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
Prinderea,lovirea sau strivirea cu obiecte și materiale transportate.	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
Contact cu curent electric.	-/-	-/-	-/-	-/-	-/3	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/1	-/-	-/4
Contact cu substanțe fierbinți . (nocive)	-/-	-/-	1/1	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/1	-/-	-/-	-/-	1/2
Explozii.	-/-	-/-	-/-	-/-	1/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	1/-
Incendii.	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
Atac criminal.	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/1	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	/1
Alte împrejurări	1/7	-/-	1-/7	1/2	1/5	-/3	-/-	-/6	-/-	-/-	-/-	-/3	1/2	1/6	-/-	5/ 41
TOTAL grave	6	-	6	1	15	2	-	1	-	-	-	-	2	10	-	43
TOTAL mortale	11	-	11	3	15	4	-	8	-	-	-	5	2	10	-	69
2. Repartizarea accidentelor pe cauze:																
Dependente de : 1.executant	2/5	-/-	1/5	-/2	1/5	1/1	-/-	-/2	-/-	-/-	-/-	-/2	-/2	1/4	-/-	6/28
2.mijloacele de producție	-/-	-/-	3/-	-/-	3/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/2	-/-	6/2
3. sarcina de muncă	2/4	-/-	-/3	-/-	5/6	-/-	-/-	1/2	-/-	-/-	-/-	/2	1/-	7/2	-/-	16/19
4.mediu de muncă	1/-	-/-	2/3	1/1	5/3	1/2	-/-	-/2	-/-	-/-	-/-	-/1	1/-	1/2	-/-	12/ 14
Alte cauze	1/2	-/-	-/	-/	1/1	-/1	-/-	/2	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	1/	-/-	3/6

* Notă-
grave/mortale